

Система роботи учителя трудового навчання на основі використання інформаційно-комунікаційних технологій

Автор: Лещук Роман Миколайович

Система роботи учителя трудового навчання на основі використання інформаційно-комунікаційних технологій

□

Автор **Лещук Роман Миколайович**, вчитель трудового навчання закладу «Загальноосвітня школа I-III ступенів із спеціалізованими класами з поглибленим вивченням математики і фізики №34 Вінницької міської ради»

□

В методичному посібнику розкривається модель системи роботи учителя трудового навчання, що базується на різносторонньому використанні інформаційно-комунікаційних технологій як основного компонента традиційної педагогічної системи. Вказані різні напрямки використання ІКТ: підготовка дидактичних матеріалів, підготовка до практичних робіт, самоосвіта, організація електронної бібліотеки тощо.

Посібник буде корисний для учителів трудового навчання, студентів, слухачів курсів підвищення кваліфікації.

□

Зміст

Вступ. 2

1. Система роботи учителя та її орієнтовна структура. 6
2. Підготовка матеріалів до уроку. 9
3. Документація до виробів. 11
4. Дидактичні презентації як основний спосіб застосування наочності 17
5. Використання сучасних відеоматеріалів на уроках. 21
6. Самоосвіта учителя трудового навчання на основі ІКТ. 23
7. Організація та використання електронної методичної бібліотеки. 27
8. Дистанційні курси – доповнення до традиційної класно-урочної системи. 30
9. Поширення власного інноваційного педагогічного досвіду. 34
10. Адміністрування сайтів. 37
11. Результативність дослідно-експериментальної діяльності 39
12. Висновки. 45

13. Додатки. 47

Додаток 1. 47

Додаток 2. 51

Додаток 3. 53

Література. 55

Вступ.

Чудовий винахід людства – комп'ютер, завдяки своїм унікальним можливостям він використовується у різних галузях людської діяльності. Не стоїть осторонь і навчально-виховний процес у закладах освіти. Нині елементарна комп'ютерна грамотність – складова частина професійної підготовки педагогів. Можливості інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) роблять комп'ютер привабливим засобом реалізації самого процесу навчання. З самого початку впровадження комп'ютерів у навчальні заклади ключовим питанням було їхнє використання в усьому освітньому процесі.

Трудове навчання не буде мати перспективи, якщо не буде тим чи іншим чином пов'язане з сучасними інформаційними технологіями. Адже інформаційні технології застосовуються у технічному проектуванні та конструюванні, дизайні, моделюванні та деяких технологічних процесах тощо.

Використовувати інформаційні технології учитель трудового навчання повинен у своїй професійній діяльності не лише для набору тексту та створення дидактичних презентацій, а й для креслення, моделювання, проектування тощо. Якщо є можливість (а така можливість з кожним роком покращується, бо все більше учнів мають удома комп'ютери) залучати до такої діяльності учнів в індивідуальному порядку.

Тому в умовах суспільства, що інтенсивно входить в інформаційну епоху ефективне використання ІКТ в освіті є не лише вимогою часу, а й логічним проникненням інформаційних технологій в педагогічний процес.

На даному етапі розвитку та модернізації загальної освіти актуальним є не просто впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у систему роботи учителя, а вивчити та дослідити ефективність та доцільність як окремих елементів методики так і їхньої системи.

Актуальність теми зумовлена також тим, що використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в педагогічній діяльності відкриває унікальні можливості активізації процесів пізнання, індивідуальної і колективної діяльності учнів, широкі перспективи у вивченні трудового навчання.

Метою даної розробки є систематизація та узагальнення результатів ефективності впровадження ІКТ в систему роботи учителя трудового навчання на власному прикладі. Слід зазначити, що автором опубліковано більше трьох десятків публікацій у фахових виданнях України, тому в даній розробці будуть виділені основні моменти педагогічної творчості вчителя та узагальнення його досвіду.

Розглянемо теоретичні і практичні здобутки науковців та методистів з проблеми впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в навчальних процес загальноосвітнього навчального закладу та на уроках трудового навчання.

Аналіз наукових публікацій, що стосуються використання інформаційно-комунікаційних технологій свідчить про актуальність впровадження та використання комп'ютера в навчальному процесі та в трудовому навчанні зокрема. Використання інформаційно-комунікаційних технологій в трудовому навчанні показано в великій кількості наукових досліджень Р. Гуревича, М. Кадемії, Л. Шевчук, В. Кондратюка, В. Борисова, Л. Остапенко, О. Вашук, І. Цідила, С. Яшанова та інших науковців.

Проаналізувавши ряд публікацій, можна дійти висновку, що частина науковців розглядають дану проблему узагальнено та визначають загальні проблеми інформаційної культури учителя:

- Гуревич Р. С. Чи потрібен комп'ютер у школі;
- Гуревич Р. С. Нові інформаційні технології на уроках трудового навчання;
- Борисов В. В. Зміст інформаційної культури вчителя.

Інші науковці зосереджуються на окремих проблемах. Цідило І. в статтях та дисертації зосереджує увагу на індивідуальному навчанні учнів в трудовому навчанні на основі ІКТ. У В. Кондратюка можна виокремити статтю «Розробка і використання дидактичних матеріалів з трудового навчання для учнів 5-7 класів засобами інформаційних технологій». Шевчук Л. привертає увагу формуванням інформаційних компетентностей учителя трудового навчання. Зокрема в статті «Підготовка вчителів трудового навчання в області прикладної інформатики» даються учителеві орієнтири учителям трудового навчання щодо використання програм bCad та Компас. Про місце сервісів Веб 2.0, веб-квести можна знайти у публікаціях Кадемії М. Ю.

Привертають увагу посібники Бодні О. В. (Мультимедійная презентація к уроку; Компьютерная графика в работе учителя), які містять систематизовані відомості про використання та створення інформаційних продуктів для власної роботи учителя.

Використання мультимедійних дидактичних презентацій розглядають також Тукало М. Д. (Науково-практичні рекомендації щодо створення та застосування мультимедійних презентацій на уроках хімії), Щукіна Л. (Как правильно создать презентацию к уроку) та ін.

Питання професійної самоосвіти педагога, як умови вдосконалення професійної діяльності та неперервності освіти можна знайти в працях науковців та методистів Сидорчук Н., Хворостенко І., Бурлуки О., Шестакової Т. та ін.

В працях науковців та методистів розглядаються також питання використання ІКТ під час конструювання та проектування, ведення блогів, підготовки до уроків, використання мультимедіа під час уроку тощо.

Всі ці праці дають можливість учителю ознайомитися з інноваційними технологіями, тенденціями та методиками.

На жаль, фактично немає публікацій, в яких розглядалася б система різноманітних напрямків використання ікт у діяльності учителя трудового навчання.

Також у науковців дуже мало конкретики щодо ефективності впровадження тієї чи іншої комп'ютерної інновації в навчальний процес. Переважно ми бачимо загальну оцінку інноваційного методичного елемента.

З іншого боку, кожен учитель сам формує свою індивідуальну систему роботи, що визначається інформаційною компетентністю, інформаційною культурою, матеріально-технічним забезпеченням майстерні, володінням різними видами декоративно-ужиткового мистецтва. Тому те, що підходить для одного учителя, іншому учителю всю систему переймати не завжди доцільно. Як правило, в реальному житті переймаються окремі елементи, що формуються в свою, індивідуальну систему роботи.

Спробуємо в нашій роботі розкрити ефективність системи роботи учителя трудового навчання на основі використання інформаційно-комунікаційних технологій та проаналізувати компоненти системи.

□□

1. Система роботи учителя та її орієнтовна структура

Під системою ми розуміємо множину взаємопов'язаних елементів, що функціонує як єдине ціле.

Педагогічна система – це взаємозв'язок таких компонентів, як мета освіти, сторони навчання (вчитель і

учень), основа, методика і форми навчального процесу, засоби навчання.

Є авторські педагогічні системи, які були розроблені такими провідними педагогами, як Я. Коменський, К. Ушинський, Л. Толстой, А. Макаренка і В. Сухомлинський. Це вчителі-класики.

Педагогічна система може включати в себе ряд підсистем.

Учені визначають різні складові класичної класно-урочної системи навчання. Так, професор В. П. Симонов сказав, що існує дев'ять складових частин педагогічної системи. Вони взаємопов'язані і завжди взаємодіють один з одним. До них відносяться цілі, а також ті, хто здійснює управління педагогічними системами, і ті, ким управляють, зв'язок «суб'єкт - суб'єкт-об'єкт», діяльність навчання і виховання та їх способи, педагогічні прийоми, організаційні напрями навчання і результат всієї роботи.

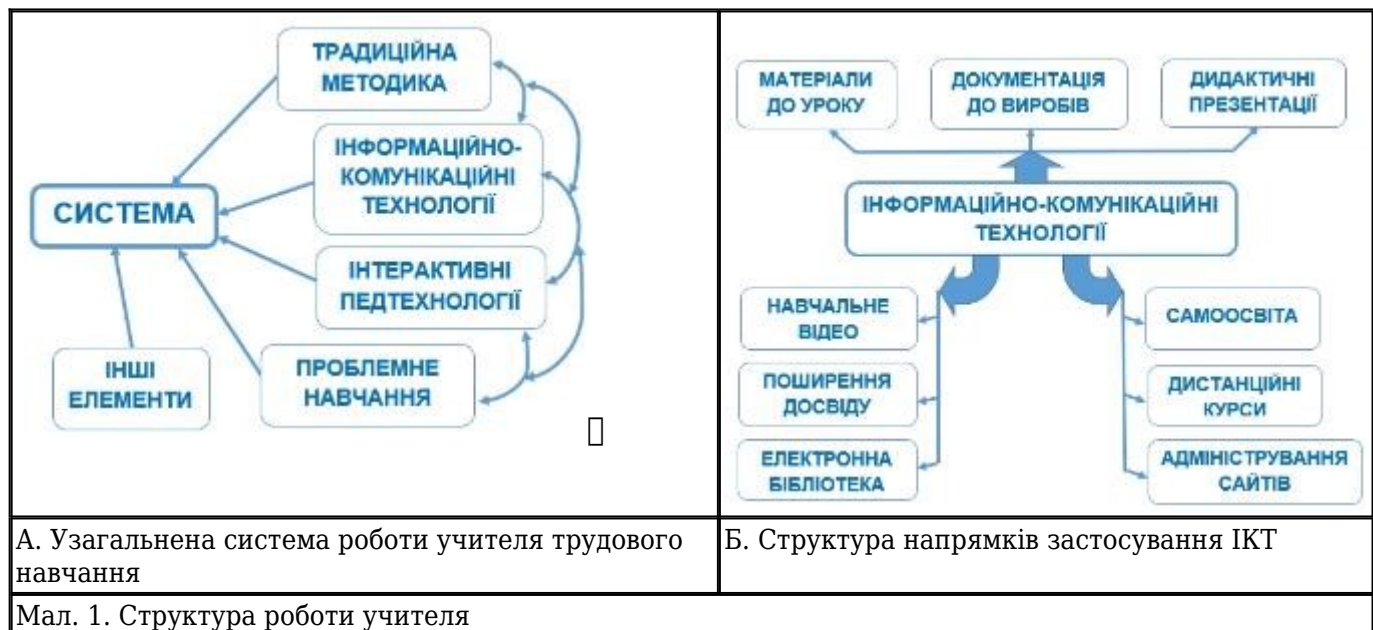
Таку підсистему можна взяти за основу, фундамент, на якому створюється власна педагогічна система, що може включати в себе різні інноваційні методики або їх елементи. Головним завданням учителя стає знайти місце інноваційним компонентам та гармонійно вбудувати в традиційну педагогічну систему.

Спочатку визначимося із складовими педагогічної системи з точки зору місця інноваційних педтехнологій в системі роботи учителя (мал. 1, А). Зазначимо, що вказана система є динамічною, тобто елементи з розвитком її можуть додаватися, об'єднуватися або роз'єднуватися. Система є унікальною для кожного учителя та враховує рівень його компетенції, психотип, рівень освоєння та впровадження інновацій напрямки самоосвіти та напрямки методичного пошуку. Виходячи з цього, зазначимо, що педагогічна система є унікальним явищем і не може нав'язуватися ззовні, вона формується індивідуально.

В системі зазначимо елементи.

Традиційна методика - це сукупність методів та прийомів, які використовувалися протягом багатьох століть і застосовуються в сучасній навчальній практиці.

Інформаційно-комунікаційні технології в методичній науці - це технології підготовки і передачі навчальної інформації учням, засобом впровадження яких є комп'ютер. Додамо сюди також самосвіту учителя з використанням ІКТ.

Інтерактивні педагогічні технології - педагогічні технології, в яких навчання відбувається шляхом взаємодій всіх, хто навчається, учитель виступає лише в ролі координатора, організатора процесу навчання. Такі технології сприяють більш міцному засвоєнню знань, розвитку комунікативних здібностей.

Проблемне навчання - система методів та засобів, що шляхом розв'язування проблемних завдань у процесі засвоєння нових знань формують в учнів творче мислення та пізнавальні інтереси. Проблемні завдання викликають в учнів пізнавальний інтерес та активізують цілий комплекс психічних процесів (увагу,

мислення, уяву тощо), що сприяє міцному засвоєнню необхідних явищ, закономірностей фактів тощо.

Інші елементи. Сюди віднесемо всі інші елементи системи роботи, які не входять у попередні компоненти: технології критичного мислення, програмоване навчання, ігрові технології тощо.

Всі компоненти взаємопов'язані в тій чи іншій мірі та замикаються в єдину систему роботи учителя. Як приклад, наведемо зв'язок інтерактивного навчання та ІКТ на основі електронних підручників.

Звернемо увагу саме на місце інформаційно-комунікаційних технологій в системі роботи та визначимо напрямки впровадження.

У використанні ІКТ виділимо орієнтовні напрямки діяльності (мал. 1, Б) та детально опишемо їх реалізацію.

☐ Матеріал повністю завантажуюємо у форматі PDF.

Завантажити [тут](#)